11/08/2022

Ο Άγιος Καλλίνικος ως λαϊκός στο Μεσολόγγι

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Σημαντική μαρτυρία του Αθανασίου Κιρμιζή, Επιθεωρητού θεολόγων, και ανεψιού του τότε Ιεροκήρυκος Αιτωλίας και Ακαρνανίας π. Σωφρονίου Παπακυριακού, ο οποίος γνώρισε τον τότε λαϊκό Δημήτριο Πούλο, που υπηρετούσε ως Γραμματέας στην Ιερά Μητρόπολη στο Μεσολόγγι. Σε αυτήν την μαρτυρία φαίνεται ότι ο άγιος Καλλίνικος ήταν ασκητής και πριν γίνει μοναχός. Η περιγραφή είναι ρεαλιστική, αφοπλιστική και ανταποκρίνεται στα γεγονότα, αφού επιβεβαιώνεται και από άλλες μαρτυρίες.

Ἀφηγείται ο θεολόγος Αθανάσιος Κιρμιζῆς:

Ὁ Ἅγιος Καλλίνικος ὡς λαϊκός στό Μεσολόγγι
Ὁ Ἅγιος Καλλίνικος ὡς λαϊκός μὲ τὸν γέροντά του Μητροπολίτη Αἰτωλίας κ. Ἱερόθεο
«Τόν μακαριστό Δημήτριο Ποῦλο μετέπειτα Μητροπολίτη Ἐδέσσης Καλλίνικο,

ἐγνώρισα ὡς λαϊκό Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας-Ἀκαρνανίας τόν Ἰούλιο 1952, ὅταν κατέβηκα στό Μεσολόγγι πλησίον τοῦ θείου μου π. Σωφρονίου Παπακυριακοῦ, γιά νά ἑτοιμασθῶ γιά τίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Τό τρίμηνο Ἰούλιος-Σεπτέμβριος τοῦ 1952 καί τοῦ 1956, πού ξαναβρέθηκα στό Μεσολόγγι γιά τήν ἐπί πτυχίῳ μελέτη, εἶχα τήν εὐλογία μαζί μέ 2-3 ἄλλους φοιτητές, νά συναντῶ τακτικά, 2-3 φορές τήν ἑβδομάδα, τόν ὥριμο θεολόγο-Γραμματέα τῆς Μητροπόλεως, Δημήτριο Ποῦλο, καί νά συμπεριπατοῦμε, ὅλη ἡ συντροφιά, παρά τήν λιμνοθάλασσα τοῦ Μεσολογγίου ἤ μέσα στήν “Τουρλίδα”.

Ὁ Δημήτριος Ποῦλος (Μητροπολίτης Καλλίνικος) εἶχε μιά φυσιογνωμία πού ξάφνιαζε. Μικρόσωμος, λιανός, μέ πρόσωπο σχεδόν τριγωνικό, ἀστραφτερά μάτια πού καθρέφτιζαν καθαρότητα ψυχῆς καί ἱερότητα σκέψεων. Ὥρες-ὥρες καρφώνονταν στό ἀχανές μέ ἐκστασιασμό ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, πού μέσα του τό ζοῦσε ὡς χειροπιαστή πραγματικότητα. Διαισθανόσουν τότε ὅτι ἡ ψυχή του πλημμύριζε ἀπό ἱερές νοσταλγίες γιά τήν πατρίδα τοῦ αἰωνίου κάλλους. Ἀντίκρυζε τά θαυμάσια τοῦ Θεοῦ στήν θάλασσα καί στά βράχια, στά ἀνθρώπινα πρόσωπα-εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, στόν ἔναστρο οὐρανό, στήν κατανυκτική ἀτμόσφαιρα τῶν Ναῶν. Μέσα στόν ἀπέραντο κόσμο ὁ ἴδιος μιά μικρή κάθετη γραμμή, νά ἐκπυρσοκροτῆ τίς μεγαλειώδεις ἀνατάσεις του πρός τόν Μεγάλο Θεό.

Ἦταν στ᾽ ἀλήθεια μιά κάθετη λεπτή γραμμή, πού καθώς τόν κοιτοῦσες σοῦ ἔρχονταν ἀβίαστα στόν νοῦ τά ἐρωτήματα τοῦ Κυρίου: “τί ἐξήλθετε θεάσασθαι; κάλαμον ὑπό ἀνέμου σαλευόμενον;” (Ματθ. ια΄, 7). Ἔτσι ἰσχνός ἐσάλευε ἀεικίνητος παντοῦ, ὡσεί κάλαμος. Περιέφερε τήν ἀσκητική του σεμνότητα καί ὁσιότητα ἐν μέσῳ κόσμου ἐλαφροῦ καί μανιακοῦ. Στρατευμένος μέ ψυχή καί σῶμα στό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου δέν εὕρισκε καιρό καί διάθεση νά μεριμνήση γιά τά τοῦ σώματος. Ἡ τροφή ἦταν τό ἔσχατο πού ἐνεθυμεῖτο. Ἡ ἁγία μητέρα του τόν κοιτοῦσε μέ κρυφή ἀγωνία καί μέ διακριτικές προτροπές συμβούλευε “νά βάλη κάτι στό στόμα του”. Σκιαζόταν, ἡ καϋμένη, μή κλονισθῆ ἡ εὔθραυστη ὑγεία του. Τόν περιέβαλε μέ μιά ἀπερίγραπτη τρυφερότητα, ἀλλά καί μέ βαθύ σεβασμό γιά τήν πνευματική του ὡριμότητα. Στό πρόσωπό του βεβαιωνόταν καθ᾽ ἡμέραν τό “οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπί παντί ρήματι ἐκπορευομένῳ διά στόματος Θεοῦ” (Ματθ. δ΄, 4).

Ἐκπαιδευτικός-ψάλτης σέ κωμόπολη τῆς Ἔδεσσας μοῦ ἔλεγε, βαθύτατα ἐντυπωσιασμένος, ὅτι, ὅσες φορές πῆγε ὡς Δεσπότης ὁ Καλλίνικος νά λειτουργήση στήν κωμόπολή τους καί πέρασε ἀπό τό σπίτι του νά εὐλογήση τήν οἰκογένειά του, ποτέ δέν δέχθηκε ὁποιαδήποτε “λιχουδιά” ὡς κέρασμα, ἀλλά μονάχα καφέ ἤ τσάϊ σκέτο, ἀκόμη καί τίς ἡμέρες τοῦ Πάσχα. Ἔτσι ἀσκητικός καί λιτοδίαιτος ἦταν ἀπό

τήν νεότητά του καί μέχρι τῆς ἐξόδου του.

Τήν λιτότητα στήν τροφή συμπλήρωνε ἡ λιτότητα καί ἡ σεμνότητα τῆς ἐνδυμασίας. Τίς περισσότερες φορές μέ σακκάκι, ποτέ δέν φόρεσε κοντομάνικο ὑποκάμισο οὔτε γραβάτα. Τό ὑποκάμισό του κουμπωμένο μέχρι τό πρῶτο κουμπί του. Ἐπάνω του δέν βρέθηκε ποτέ τίποτε περιττό, τίποτε μάταιο, τίποτε ἀπό τά ἐπινοήματα τῆς φαντασίας τοῦ κόσμου τῆς ματαιότητος καί κενῆς ἐπιδείξεως. Σεμνός καί λιτός μέχρι κεραίας. Ἡ ὅλη ἐνδυμασία του ἐδήλωνε κοσμοκαλόγερο καί πρίν φορέση ράσο. Τό ὀλιγόσαρκο τοῦ προσώπου καί τῶν χεριῶν του –τά μόνα σημεῖα τῆς σάρκας του πού φαίνονταν– ἀπεκάλυπταν τήν ἐσωτερική του πορεία πρός τά ἄνω, τήν καθημερινή βίωση τῆς Βασιλείας, πού δέν εἶναι βρώση καί πόση, ἀλλά δικαιοσύνη καί εἰρήνη καί χαρά ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ (Ρωμ. ιδ΄, 17).

Ἡ εὐλάβειά του ἦταν ἀπερίγραπτη. Τήν δήλωνε τό βλέμμα του καί ἡ φωνή του καί τό βάδισμά του καί οἱ χειρονομίες του καί ἡ θλίψη του καί ἡ χαρά του. Ὁ λόγος του γιά τόν Θεό καί τό λυτρωτικό ἔργο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν πάντοτε ἐμβαπτισμένος στό βαθύ δέος. Ἡ σκέψη τοῦ θείου ἐλέους τόν συνεῖχε μονίμως.

Ἦταν πάντοτε σύννους, ἀλλ᾽ ὄχι κατηφής. Ποτέ δέν ἐκάγχαζε γελώντας, ἀλλά τά συνεσταλμένα χείλη του τά κοσμοῦσε τό μειδίαμα τῆς εἰρήνης καί τῆς βαθειᾶς ἀνθρωπιᾶς. Σοβαρός μέ τρόπο πού δέν σοῦ ἐπέτρεπε νά χαριεντισθῆς μαζί του, ἀλλά καί διαχυτικός σέ ἐκφράσεις τιμῆς καί ἀγάπης πρός ὅλους. Ὄντας ὁ ἴδιος ἀσκητής ἐν κόσμῳ μποροῦσε νά περιβάλη μέ στοργή καί κατανόηση τούς πάντες μέ τίς ποικίλες νοοτροπίες καί τίς κοσμικές ἀποκλίσεις τους.

Ἄοκνος σέ ἐργατικότητα. Ἀποδοτικός σέ ὅ,τι ἀνελάμβανε. Συστηματικός στούς προγραμματισμούς του. Προβλεπτικός γιά τίς μελλοντικές ἀνάγκες. Ἄκαμπτος στίς ἐπιλογές του σέ σημεῖο πού νά παρεξηγῆται ὡς πείσμων ἀπό τούς εἰθισμένους σέ πολιτικαντισμούς καί εὔκολους συμβιβασμούς. Μέ βαθειά λαχτάρα γιά τήν ἀνάδειξη Κληρικῶν μέ ἐπίγνωση τῆς ἀποστολῆς τους. Νυχθημερόν ἔφερε τόν Χριστό στήν σκέψη καί στά χείλη του.

Ἐνθυμοῦμαι πῶς ὁδηγοῦσε τά βλέμματα καί τήν σκέψη μας στήν θέαση τοῦ θαύματος τοῦ Θεοῦ κατά τούς ἀπογευματινούς ἐκείνους περιπάτους στά πορφυρωμένα ἡλιοβασιλέματα τῆς λιμνοθάλασσας, καθώς στόν ὁρίζοντα ἔσμιγαν τά γαλάζια τῶν νερῶν καί τ᾽ οὐρανοῦ, καί οἱ μικρές βάρκες ἔσχιζαν τά ἤρεμα νερά. Πολλές φορές ἔκλεινε τίς συζητήσεις μας μέ σύντομες αὐθόρμητες αὐτοσχέδιες προσευχές-εὐλογίες στό Ὄνομα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ.

Ἐνέπνεε τέτοιον σεβασμό, ὥστε καί ὡς λαϊκός ἀκόμη τότε, δέχονταν τούς χαιρετισμούς τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων πού τούς προσφωνούσαμε, κατά τούς

περιπάτους μας, καθισμένους στίς αὐλόπορτες τῶν σπιτιῶν ἤ τῶν καταστημάτων, ἀφοῦ πρῶτα σηκώνονταν ὄρθιοι. Οἱ συμπολίτες του Μεσολογγίτες ἔτσι ἔνοιωθαν τήν ἀνάγκη νά ἐκφρασθοῦν ἐνώπιον τῆς σεμνότητός του. Μόνον πού δέν ἔσκυβαν νά τοῦ φιλήσουν τό χέρι.

Καί αὐτός ὅμως μέ τήν σειρά του τιμοῦσε ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἔδειχνε δέ ἰδιαίτερο σεβασμό σέ μερικά πρόσωπα πού τόν βοήθησαν στήν πνευματική του πορεία. Ἀνάμεσά τους ἦταν φυσικά οἱ γονεῖς του καί μάλιστα ἡ ὁσία μητέρα του, ὁ λευΐτης πάππος του –δέν ζοῦσε τότε– πού τόσο βαθειά εἶχε χαραχθῆ ἡ μορφή του στίς μνῆμες τῶν ἐγγονῶν, ὁ τότε Μητροπολίτης Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος, ὁ πρῶτος πνευματικός του π. Σωφρόνιος Παπακυριακοῦ, πού κατά τίς περιοδεῖες του ἐφιλοξενεῖτο στό σπίτι τοῦ ἱερέα-πάππου π. Ἀθανασίου. Τιμοῦσε πολύ ἐπίσης τόν νῦν Μητροπολίτη Φλωρίνης π. Αὐγουστῖνο, τόν τότε ἱεροκήρυκα Ἀγρινίου π. Βενέδικτο, τούς λαϊκούς ἱεροκήρυκες Ἰωάννη Καψιμάλλη καί Ἰωάννη Κολιτσάρα. Περί πολλοῦ εἶχε ἐπίσης τόν συμφοιτητή του –ἄν γνωρίζω καλά– π. Ἠλίαν Μαστρογιαννόπουλον. Ἀπό ὅλους ὅμως περισσότερο τιμοῦσε καί σεβόταν τόν αὐτάδελφόν του π. Κωνσταντῖνο, μετέπειτα Μητροπολίτη Διδυμοτείχου. Βραδύτερα ἔγινε καί ὁ ἴδιος Μητροπολίτης καί οἱ δύο ἀδελφοί ἐποίμαναν εἰς χρόνους παραλλήλους τίς Ἐκκλησίες Διδυμοτείχου καί Πέλλης. Ὁ ἱερεύς-πάππος τους εἶχε δικαιώσει ἐκ περισσοῦ τήν ἰδική του ἱερωσύνη, ἀξιωθείς νά δῆ ἀπό τούς οὐρανούς δύο ἐγγονούς του ἀρχιερεῖς.

Ἡ ζωντανή ἐπικοινωνία μου μαζί του ἦταν κατά τά δύο ἐκεῖνα καλοκαίρια, τοῦ 1952 καί 1956. Ὀλιγόχρονη, ἀλλά ἀρκετή γιά νά χαράξη στήν καρδιά μου ἀνεξίτηλη τήν ἱερή μνήμη του. Ἡ μετέπειτα ἐπικοινωνία μας ἦταν διά γραμμάτων κατά τίς ὀνομαστικές ἑορτές καί τίς μεγάλες ἐκκλησιαστικές ἑορτές.

Τώρα δέεται γιά τό ποίμνιό του, γιά τούς διαδόχους του ἐπισκόπους, γιά ὅλη τήν Ἑλλαδική Ἐκκλησία γιά τήν ὁποία ἔζησε καί πόνεσε πολύ καί γιά τήν ὁποία ἐκδαπανήθηκε μέ δάκρυα καί πολλή προσευχή.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε καί ὑπέρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν».

Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ἱεροθέου «Ἡ ὁδός πρός τήν ἁγιότητα»